

Vplyv ADHD na sociálne vzťahy dieťaťa

Deti s ADHD majú často konflikty s dospelými aj s rovesníkmi a trpia tým, že sú menej populárne alebo ich rovesníci odmietajú a majú nedostatok priateľských vzťahov (18). Tieto deti mávajú horšie sociálne a komunikačné schopnosti ako zdravé deti. Deti s ADHD sa nevyhýbajú kontaktu s rovesníkmi, naopak, vyhľadávajú ho ešte viac, problémom je však samotná komunikácia, ktorá nasleduje – deti s ADHD majú problém „vyladiť“ svoje správanie na konkrétnych ľuďoch (2, 16). Prítomnosť komorbidít zhoršuje prognózu ADHD a predstavuje zvýšené riziko pretrvávania ADHD do dospelosti.

K najčastejším komorbiditám u detí a dospelých s ADHD patria:

- poruchy opozičného vzdoru (cca u 40–50 % detí s ADHD) – deti sú provokatívne vzdorovité, neposlušné, a to predovšetkým voči blízkym osobám. V dospelosti často prerastá do poruchy osobnosti.
- špecifické poruchy učenia (dyslexia, dysgrafia, dysortografia, dyskalkulia),
- oneskorenie vo vývine motoriky a reči
- poruchy správania
- úzkostné poruchy (až 30 % detí s ADHD),
- poruchy nálad, tiky (cca u 10 % detí s ADHD),
- poruchy spánku, fobie a afektívne poruchy (depresie a emočné poruchy) vyššia tendencia k zneužívaniu návykových látok (u dospelých)

Stigmatizácia detí s ADHD

Pod stigmou rozumieme predsudkami podmienené názory a negatívne správanie voči ľuďom, ktorých charakteristiky sú považované za nebezpečné, nežiaduce či bezcenné. Pojem stigma je gréckeho

pôvodu. V starovekom Grécku označovala telesné znamenie, ktoré vyjadrovalo nejaké negatívum o morálnom stave jeho nositeľa. Bolo vyrezávané alebo vypaľované do tela človeka, aby bolo možné zločincovi, zradcovi alebo otrokovi sa vyhnúť, a to predovšetkým na verejných miestach. V súčasnosti sa stigma chápe ako označenie osoby, ktorá je v skupine negatívne odlišená a u väčšiny populácie vyvoláva podozrenie či nepriateľské pocity. Odlišenie sa môže týkať psychickej, fyzickej i sociálnej normality. Toto odlišenie ohrozuje jedinca v jeho sociálnej identite a v prijatí zo strany druhých. Stigma je označenie domnejšej menejcennosti, ktorá vedie jej nositeľa k odmietaniu druhými ľuďmi. Odmietanie detí trpiacich ADHD spolužiakmi znamená zníženie ich sebadôvery a sebaúcty, čo vedie k strachu pred nadväzovaním nových kontaktov a podporuje ich stres. Stigmatizované deti obmedzujú predchádzajúce sociálne kontakty, komunikujú opatrne a vyhľadávajú podobne stigmatizované deti. Stigmatizácia detí s ADHD v škole môže mať negatívny vplyv nielen na ich znížené hodnotenie spolužiakmi, ale aj učiteľmi (3).

Záver

Problematika detí s ADHD je v súčasnosti veľmi aktuálna. S týmto problémom sa stretávajú vo zvýšenej miere rodičia, pedagógovia, lekári a psychológovia. Avšak tými, ktorí sa s týmto súborom deficitov trápia najviac, sú práve samotné deti. V príspevku sme sa preto zamerali na problematiku vybraných psychosociálnych atribútov u detí s ADHD, pretože práve v interpersonálnych vzťahoch majú deti s daným problémom tendenciu zlyhávať.